הלכה · משנה תורה · מפרשים · בני בנימין · ספר מדע

בני בנימין על משנה תורה, הלכות תשובה

רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים [האדר"ת]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בני בנימין על משנה תורה, הלכות תשובה

רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים [האדר"ת]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בני-בנימין-על-משנה-תורה-הלכות-תשובה/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 4
הלכה ג 4
פרק ב 4
הלכה ב 4
הלכה ד 5
הלכה ז 5
הלכה ח 5
הלכה ט 5
הלכה י 5
פרק ג 5
הלכה ב 5
הלכה ג 5
הלכה ה 6
הלכה ו 6
הלכה ח 6
הלכה יד 6
פרק ד 6
הלכה א 6
הלכה ב 7
הלכה ד 7
פרק ה 7
הלכה ד 7
פרק ו 7
הלכה א 7
הלכה ה 7
פרק ז 8
הלכה ב 8
הלכה ה 8
הלכה ו 8
פרק ח 8
הלכה ד 8
הלכה ו 8
הלכה ז 8
פרק ט 8
הלכה א 8
הלכה ב 8
פרק י 8
הלכה ב 8
הלכה ד 9
הלכה ה 9
הלכה ו 9

פרק א

הלכה א

כל מ"ע שבתורה כו'. מקורו טהור מדברי המכילתא שהיה לפני רבינו והביאו בלשונו בס' המצות מצוה ע"ג ובס' החינוך במקומו:

ולעולם אינו חוזר לדבר זה. ד"ז לא נמצא בבבלי אבל הוא מבואר להדיא בירושלמי דיומא ספ"ח ושם הנוסח ובדרך רחוקה הייתי מהלך וכשם שעשיתי איני עושה יהרמ"א וכו' וכ"ה בויק"ר פ"ו ולפלא על הפוסקים רו"א שלא כ' ד"ז בנוסח הוידוים שהוא עיקר גדול בתשובה כמ"ש בכל ספרי הפוס' והוא תלמוד ערוך בפי רבינו מד' הירושלמי ואחז"ר מצאתי לשארי הג"ר רפאל כ"ץ בס' דעת קדושים שקדמני בזה תלי"ת:

שנאמר מכל חטאת האדם. הוא מספרי זוטא ומובא בילקוט מכל חה"א ממה שחטא לחבירו בגניבה וגזילה ולה"ר ועכ"מ פ"ב ה"ט מש"כ בזה אבל באמת בכל חטא יש בו ב' חטאים למקום ולחבירו והכא מיירי מתשובה למקום ושם מתשובה לחבירו שהוא הריצוי והפיוס וא"ש כ"כ בס' ת"א להגר"ז ז"ל. כאאמו"ר ז"ל:

כתב רבינו פ"ה מ"ה חובל ה"ט דמזיק ממון חברו וכו'. ע' לקמן פ"ב ה"ט וצ"ע שם בסופו ע"ש. כן מפרש הגאון ר"ז ז"ל בתולדות אדם הובא משמו באורך קצת ע"ש:

הלכה ב

בסופה. עי' כ"מ ולע"ד ילה"ר דלא כסוגיא דשבועות ונ"ל דל"ש משום עול"ת לקרות זבח רשעים תועבה מהא דשבת ע"א א' ד"א שם אלא מעתה א"ל המתינו לי עד שאבעול ה"נ כו' והרי בכה"ג ל"ש כלל קרבן דזר"ת או דבל"ת לבד ל"ש זר"ת והתם רק ל"ת הוא אלא דצ"ע דהרי בכ"מ מבואר דרשע מיקרי כל העובר אף על ל"ת וצ"ע לעה"פ בזה:

הלכה ג

אפי' רשע כל ימיו. לקמן פ"ג הי"ד תוספתא פ"א דקדושין:

פרק ב

הלכה ב

ומה היא התשובה כו' ויעיד עליו יודע תעלומות. דברי קדשו נובעים מילקוט הושע סי' תקל"ב ע"פ שובה ישראל שא"ל ישראל להקב"ה אם אנו עושים תשובה מי מעיד בנו א"ל הקב"ה אם לרעה כו' ה"א שוי"ש עד ד"א. מש"כ הכ"מ פ"ק דר"ה כוונתו על הרי"ף [ורא"ש] שם:

הלכה ד

ומשנה שמו כלומר כו'. ר"ה ט"ז ב' וירושלמי ספ"ז דשבת פעמים ששה"ש גורם:
וגולה ממקומו שגלות מכפרת עון. סנהדרין ל"ז ב' ואולי זהו בכלל מש"ש בר"ה שינוי מקום גורם וע' מ"ק י"ז א' תוד"ה אם:
שגלות מכפרת עון. סנהדרין ל"ז.

הלכה ז

שמא יחנק בסעודתו. גי' אחרת "שמא תטרף דעתו" ע"י לח"מ ויש להעיר לפי הגירסא שמא יחנק והרי למיתה דזמן מועט לא חיישינן ועי' שעה"מ ה' סוכה ומש"ש בס"ד ואפ"ל דזהו רק כשאנו דנין על אדם אחד פרטי משא"כ בדבר שהוא לאלפים ולרבבות בעת אחת ודאי שכיחא גם מיתה פתאומית ל"ע ע"כ ראוי לכ"ע לחוש לזה ובזה א"ש ד' רש"י יומא ו' ב' ועד שאתה כו' ע"ש [ובחי' שם כ' ד"נ בשם אאמו"ר ז"ל עפ"ד הירושלמי פ"י דשקלים ה"א וערובין מ"א ב' ושפת"י] וכה"ג כ' המפ' בענין חזקת כשרות ואכמ"ל:

הלכה ח

אבל אנחנו חטאנו. ע' לקמן בסדר תפלה כתב אבל אנחנו ואבותינו אשמנו וכו'. בכ"מ: ופסק כראב"י וכו'. עי' כ"מ ספ"ב מה' בה"ד וצ"ע:

הלכה ט

או גוזלו. ע' בפ' חובל ומזיק פ"ה ה"ט צ"ע. במגדל עוז כתב ומעשה (של דיהודא בן טבאי) [דשמעון בו שטח וכו']כדפריך רב זוטרא בר טוביה משמיה דרב נחמן:

הלכה י

וכה"א על הגבעונים. עי' יבמות ע"ח ב' וירושלמי רפ"ד דקדושין וע' בבלי ביצה ל"ב ב':
ונוח לרצות. פ"ה דאבות:

פרק ג

הלכה ב

אדם שעונותיו וכו'. ר"ה ט"ז:

הלכה ג

במל"מ: ההיא דמי שמתו כר"מ וכו'. נ"ל ע"פ מה דאי' בב"ק ק"ג ותמורה ט"ו דכל היכא דאיכא מעשה בחסיד א' או ר"י ב"ב או ר"י בר אלעאי א"כ תירוץ קמא של תוס' הוא אמעשה דהוא ריב"ב ותירץ בתרא או שמא דהוא ר"י אלעאי ודו"ק:

הלכה ה

ע' השגת הראב"ד ובק"נ יומא פ"ח אות ס"ד ה"ר לדעת רבינו:

שכל ישראל י"ל חלעה"ב. סנהדרין צ"ו א':

כ"י י"ל חלעוה"ב. ר"פ חלק:

הלכה ו

והעושים עבירות ביד רמה כיהויקים. ירושלמי פ"ק דפאה ופ"י דסנהדרין וע"ש בבלי ק"ד א' מ"מ לא מנו את יהויקים עוד אחרת היתה בו משמע דזו"ז ג"כ ל"ה לו חלע"ה. ומש"כ רבינו שופכי דמים פשוט הדבר בק"ו מבעלי לה"ר דעיקר עונשו משום דהוא לשון תליתאי. ע"ל פ"ז מדיעות ה"ג ומש"ש בס"ד וא"כ כ"ש שפ"ד עצמה. ולפה"נ זהו עיקר חטא מנשה ואחאב עמ"ש רבינו פ"ד מרוצח ה"ט. ומש"כ ומושך ערלתו עמש"ל סוף ה' מילה בכ"מ ויו"נ מקורו בירושלמי פ"א דפאה ופ"י דסנהדרין ועמש"ל בה' מילה בס"ד:

ובעלי לשון הרע. ע' פ' היוצא ממס' ד"א דמבואר שם דהמספר לשון הרע א"ל חלעו"ה:

והמושך ערלתו. פ"ג דאבות. וע' כ"מ הי"ד. ע' סוף מסכת ד"א.

הלכה ח

בכ"מ. וצריך טעם למה השמיטם וכו'. המבזה ת"ח חשיב לה רבינו לקמן הלכה י"ד בפ' זה ע"ש ובהלכות ת"ת הי"א וע"ש בכ"מ:

הלכה יד

המתכבד בק"ח. עמש"ל פ"ו מדיעות ה"ג בס"ד ומל' רבינו מ' רק ברגיל בזה ולא אם רק באקראי בעלמא:

המחלל את הקדשים. וצ"ע שהשמיט רבינו הא דא' בברכות ס"א א' העובר אחורי הנהר א"ל חלעוה"ב וע"ע עמסכ"ת וע"ל בה' דעות פ"י ה"ג על הגליון על מרן הכ"מ שם בנידן מתכבד ע"ש וע"ע בהקדמת ספר שאילת שלום להגאון ר"י פיק שהראה ג"כ להירושלמי פ' אין דורשין וע"ע פ"א מאיסורי ביאה הכ"ב שהשמיט ג"כ שם ע"ש: בכ"מ: וי"ל דבפ' חלק אמרינן. היינו לאיכא דמתני לה אסיפא וצ"ע:

פרק ד

הלכה א

האומר אחטא ואשוב. עי' לח"מ וע' ק"נ יומא פ"ח אות ס"ה שבדבריו מתיישבת קושיתו וע"ש אות ס"ז שלא זכר דברי רבינו בכאן:

הלכה ב

צריך להעמיד כו'. ילקוט הושע סי' תקל"ג פ' קחו עמכם דברים ר"נ אומר קחו עמכם קראים טובים דרשנים טובים כגון ר' לוי בר סיסי וחבריו דרש דברים דברנים:

הלכה ד

שהיא גורמת לגופן של עריות. ברכות י"ב יומא ע"ד ב':

פרק ה

הלכה ד

ובענין זה א' שלמה שמח בחור כו' שבת ס"ג ב':

פרק ו

הלכה א

יש חטא שנפרעים ממנו על חטאו בעה"ז בגופו או בממונו או בבנים. לא כתב רבינו גם באשתו ע' שבת ל"ב ב' כ"ה ו' וא' סוטה י"ג ב' ב"מ ק"ב א' ובכ"מ דודאי גם האשה נענשה ע"ז וכדמוכח בכתובות ע"ב א' [ודברי הפמ"ג א"ח ס' רכ"ה תמוהים ע"ש] משום דכוונת רבינו כאן הוא גם על האשה כמו על האיש. ומש"כ בממונו וכו' מקור כל דבריו ע' יומא פ"ז א' על חטא כריתות מתכפר ביסורים. ושבועות ח' ב' וכריתות כ"ו א' דאשם תלוי בא להגן מן היסורים וע' ברכות ה' א' ב' ובכ"מ כה"ג ובירושלמי סוטה פ"א ה"ז דרש פ' אחת לא' למצוא חשבון עי"ש ובבמ"ר פ"ט וקה"ר ספ"ז וע' בבלי ברכות ה' ב' בעובדא דר"ה ובפסחים קי"ח א' מ"ד הודו כו' וע' חולין ז' ב' ערכין ט"ז ב' ובכ"מ פ"ד מביאת מקדש ה"ד ומש"ש בס"ד. ומש"כ רבינו הקטנים שבת ל"ב ב' ל"ג א' ב' ק"ה ב' וב"מ ק"ב א' סוטה יג ב' ועכ"מ. ומש"כ מדכ' איש בחטאו כו' הוא מדברי הספרי פ' תצא על אותו פסוק. אולם מש"כ דבניו הקטנים הם כקנינו ל"י מקום הדברים וע' ערכין כ"ח א' ופ"ו מערכין הכ"א דל"מ כן ולפי מיעוט זכרוני ל"י מקומו כעת:

ויש חטא שנפרעין. ע' פ"ז מדעות ה"י:

הלכה ה

בא לטהר מסייעין אותו. שבת ק"ד [1] :

[1] *)יומא ל"ח ע"ז נ"ה מנחות כ"ט. המגיה:

פרק ז

הלכה ב
ולא יאמר כשאזקין אשוב. שבת קנ"ג. שם בכל עת יהי' בגדיך לבנים. ע"ז י"ט.

הלכה ה
ואין ישראל נגאלים אלא בתשובה. עכ"מ ואינו ענין לכאן והל"ל מסנהדרין צ"ז ב'.
וירושלמי ריש תענית:
אין ישראל נגאלים אלא בתשובה. ע' סנהדרין צ"ז ואין הדבר תלוי אלא בתשובה:

הלכה ו
גדולה תשובה שמקרבת האדם לשכינה כו'. יומא פ"ו א' גדולה תשובה שמגעת עד כה"כ:

פרק ח

הלכה ד
וחכמים קראו לה וכו'. פסחים קי"ט. ב"ב ע"ה:

הלכה ו
אלו הערביים הטיפשים. בקדושין מ"ט ב':

הלכה ז
וכמה כמה דוד והתאוה לחיי עוה"ב. ברכות ד' א':
וכמה הי' דוד מתאוה וכו'. ברכות ד' א':

פרק ט

הלכה א
וייטב לך לעולם שכולו טוב וכו'. קדושין ל"ט חולין קמ"ב:

הלכה ב
וכבר א"ח הראשונים וכו'. פי"ב ממלכים ה"ב:

פרק י

הלכה ב
אלא מאהבה. סוטה ל"א:

הלכה ד

אמרו חכמים הראשונים שמא תאמר כו'. נדרים מ"ב א' וספרי פ' ואתחנן:

הלכה ה

לעולם יעסוק אדם בתורה וכו'. ברכות י"ז. שם וכדי לקבל שכר [מנחות צ"ט ב']:

הלכה ו

עי' השגת הראב"ד וע' ירושלמי פ"ה בברכות סוף ה"א. רשב"ל אשתלי ויצא חוץ לתחום בשבת לקיים מה שנאמר באהבתה תשגה תמיד:

(מכאאמו"ר הגאון זצללה"ה):